

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

BARCELONA, 20 DE JUNY DE 1913

Núm. 1798 ————— ANY XXXV

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT

10 cèntims ————— Atrassats: 20

—Falten esquadres i armaments i homes?... Doncs aquí està la classe obrera disposta a donar la darrera gota de sang i la darrera pesseta...

La vetlla de Sant Joan

*Una tarde, en el baile,
la modistilla Isabel,
al compás de una polca
se enamoró de un doncel.
Juntos los dos salieron,
pero como él era un truán,
la metió en el reservado
de no sé qué restaurant.*

Heus-aquí lo que ve a ésser, per a tot bon *corrido*, siga pagès o ciutadà, i per a tota moça, siga de ciutat o del camp, la mai prou alabada nit de Sant Joan.

El bon *corrido* ja ha quedat formalment compromès amb la xicota i amb altres *corridos* que també hi han quedat amb les seves respectives.

Aquí, una aclaració: per la nit de Sant Joan, en les cases, hi hà molta llibertat; la minyona, la noia, la rellogada, amb obligació de gastar bona conducta, tenen permís per a anar a veure el foc de cà l'adroguer, i restar-hi enfavadades fins que cantin els porcs, o sien hores petites.

Ara, de si hi van o no, o de si s'hi queden, no seré jo qui en respongui.

Tornant a la relació de les fetes dels *corridos* i llurs parelles, per a més claretat, ens referirem a un cas determinat i sobre'l qual poden, els nostres indulgents lectors, calcar-hi a quasi tots els demés.

Som-hi.

L'Andreu és un xicot esprimatxat, sense pèl a la cara, vesteix clar i gasta sabates amb musica; treu el pit enfòra, se posa clavells al trau, porta quatre duros a la butxaca, i, de tant en tant, ulleres a sobre'l nas.

És un *corrido* dels perillosos, molt conegut al «Pay-pay» i altres llocs de perdició.

Ella's diu Celia, i és, al començar l'història, la santa innocència feta una cambrera bufona. Té el cap petit i la cabellera grossa, rinxolada, negre com les ales d'un corb o el manteu d'un capellà ric.

És petita i vincladica; mira descaradament, i, al fer-ho, riu. Res de grans pits ni grans curves; quasi bé sembla un xicot.

Molt bé. Aquests dos varen trobar-se ja fa dies, i..., res, desseguida foren *novios*.

Fins ara, molta «Bohemia», molt cine, àdhuc molt passejar de bracet; però ara han quedat per a demà, vetlla de Sant Joan (per voluntat de Piùs X i contra la tradició).

Pobre noia!... Ja'ls diré què passarà.

A les nòu ell serà baix, tivat, lluent de sabates, amb un clavell com una col i un puro com una viga.

Ella serà a dalt, acabant de servir el sopar, deixant els plats sobre la taula, d'una revolada, i estirant les estovalles, quan el senyor encara rosega l'últim crostonet de pa, que li serveix de postres.

—Què té aquesta moça, avui?—preguntarà el bon home.

—Res; és la nit de Sant Joan;—li respondrà la seva muller.

Tots dos somriuràn.

La Celia acabarà de vestir-se en un segon i saltarà per les escales cordant-se encara la brusa. Per a sopar haurà menjat menys que un canari.

Se trobaràn.

—Carai!, noia, quin *plantón!*—dirà ell.

—Noi, dispensa, són uns cansoners. Si una els podia deixar...—

I, au!, de bracet cap enllà.

Enllà és el primer ball on s'aturaràn i es trobaràn amb altres amics coneguts i ballaràn.

Després, tots plegats, llogaràn dos cotxes, que aniràn plens com un pot d'anxoves, i es dirigiran cap a Montjuic.

Allí, en la muntanya tràgica, en Peret, un altre *corrido* amic de l'Andreu, hi té un hort.

Aquest hort és una figuera i una glorieta de canyes.

Sota la glorieta hi hà una taula mig podrida i uns bancs... més podrits encara.

Sobre aquesta podridura's començarà la gatzara; s'hi menjarà, s'hi beurà i s'hi començarà a estimar en forma de pessics i d'apretades.

Després se tornarà poc a poc, parlant a cau d'orella, més de bracet que mai.

Després vindrà allò del restaurant, i, seguidament, s'acabarà el couplet.

*Luego, à los nueve meses,
tuvo Isabel un bebé,
y con el rorro en brazos,
en busca del galán fué.*

*Muy bien,
ya estará usted satisfecho;
vea usted*

*el regalo que me ha hecho.
Y el muchacho le contesta,
muy atento y muy cortés:*

Sí, eh?

Pues... dispense usted.

LETTA

De cân Garlanda

Per més que, convençut de que al món tot és igual, el viatjar cada dia m'agrada menys, quan les circumstancies ho exigeixen, encara em llenço.

L'altre dia—i això és una demostració de lo que dic—vaig anar a Gracia.

Tenia en la part alta d'aquella barriada un assumpte que ventilar, i al davant de la «Maison Dorée» vaig pendre el tramvía.

EL MORO

—A molts els passa que, amb la calor, perden la gana. A mí, al estiu, és quan se'm desperta més.

Així que'l cotxe, que per cert anava bastant plè, s'hagué posat en marxa, va cridar-me l'atenció la conversa que sostenien dos veïns de banc. No sé qui eren, però lo que deien era fortament curios, i com que en aquell moment jo no tenia a mà cotó fluix per a tapar-me les orelles, per allò de que «a l'ocasió la pinten calva», vaig posar-me a escoltar.

Parlaven de la Casa Gran, i un d'ells, que semblava estar molt al corrent de les seves interioritats, deia:

—Sab quina és la dolència que rosega al nostre Ajuntament?... El mal general, el mal de l'època; la *sindineritis*. De disbauxa en disbauxa, d'imprevisió en imprevisió, els

mentors del Municipi han arribat al fons del sac...

—I han trobat les engrunes...

—Ni engrunes sisquera, perquè, una volta han tocat el fons, han vist que'l sac era foradat.

—No'ls queda el recurs dels emprèstits?...

—Ca!... Era abans que aquesta font rajava. Ara?... Qui vol que li deixi un cèntim, a una família entrampada fins al coll?... Desenganyi's; de crèdit sols ne tenen les persones o les corporacions solvents i sèries.

—De tant en tant, bé veig que fa una emissió de títols...

—Sí, és cert; l'Ajuntament para la mà, però la gent...

passa de llarg i el deixa amb la mà parada. Cap dels darrers emprèstits municipals ha pogut cobrir-se. Per a sortir del pas i amagar al públic la vergonya que aquests fracassos representen, ha hagut de quedar-se les *láminas* el mateix Banc Hispano-Colonial, caixer del Municipi, i tres o quatre individus de l'olla. En canvi, ja ha vist lo que ha succeït amb les diverses entitats locals que han trucat a la porta del crèdit: a la Junta del Port li prenen les emissions de les mans; la Catalana del Gas ha vist coberta la seva una infinitat de vegades; els tramvies troben més diners dels que necessiten; la Diputació Provincial no ha de fer més que obrir la boca... Sols a l'Ajuntament se li diu que no, i se li giren les espatlles.

—Però no'ls preocupa, això, als nostres regidors?

—No, senyor. Ara com ara, an ells no'ls preocupa altra cosa que la cessantia que plana ja sobre'ls seus caps. El dia nou del vinent Novembre hi hauràn eleccions municipals, i... excuso dir-li l'estat d'ànim dels vinticinc regidors que amb aquest motiu han de deixar la venera.

—I l'arcalde, en què pensa? Què fa?

—En Collasso?... Res. Fatigat, avorrit de la política, despenyant el càrreg per pur compromís, sense fè, sense il·lusions, ignorant si serà demà o dintre de vuit dies que un aire fret de Madrid el tregui sobtadament del palau municipal, on avui se passeja, més que com un amo, com un hoste, ¿quina iniciativa vol que tingui, quin carinyo vol que senti per una vara que sab que no ha de florir en les seves mans, cansades i ja un xic tremoloses?

—I lo de les aigües, com està?

Encallat. Entre'ls uns i els altres, i els altres i els uns, s'ha armat en aquesta qüestió un galimaties tant enrevessat que la seva solució va fent-se cada dia més difícil i més espínosa.

—I la «reforma?».

—Com les aigües; també encallada. Un regidor me deia, aquest dia, que, sinó que l'operació donaria massa feina, lo millor seria tornar a reedificar les cases, fins ara enrunades, tapar els túnels, retornar les coses en el seu primitiu estat, i aquí no ha passat res.

—I l'enredament dels «mercats?».

—Ah! És un plet divertidíssim que, per als que coneixen el còm i el perquè...—

A l'arribar an aquest punt, el tramvia, en sèc, va parar-se.

—Què hi hà?

—Alguna averia—respongué el cobrador.—S'ha interromput la corrent.

—N'hi haurà per a molta estona?

—Qui sab!...—

Com que, a l'interrompre's la corrent, s'havia interromput també el diàleg, i erem més enllà de la plaça d'en Trilla, i jo anava als Josepets, la meva permanència en el tramvia ja no tenia objecte.

Vaig baixar.

—Vala, vaia!—me deia a mi mateix, seguint carrer amunt:—Veiam si encara tindran raó els que asseguren que'ls viatges instrueixen!... Vès si n'he après, jo, de coses, en poca estona!...

MATÍAS BONAFÉ

El còs abans de l'ànima

Ara sí que serà un fet, molt aviat, la reorganització del còs de bombers de Barcelona. En Marial s'hi ha posat de cap i quan l'il·lustre mestre d'obres, en una determinada empresa, s'hi posa de cap, com que 'l té acabat en punta, no para fins a fer-hi forat.

Tindrem còs de bombers amb cara i ulls; un còs de bombers gimnastes, atletes, perfectament formats i uniformats, admirablement disciplinats i equipats amb modern material; bombers de la talla dels de Havana i Manila que ja tothom sab que són els millors del món.

Com que'ls bombers nostres seran gent indònia i ben pagada que no tindran altre ofici que'l de apagar focs, aleshores ja no resultarà graciosa aquella *gedeonada* que s'atribueix a un arcalde de Mataró. Aleshores no tindrà res d'estrany ni de exagerat que «mitja hora abans de començar-se un incendi, tots els bombers se trobin reunits en un determinat lloc de la població» Sempre estaran a punt de sortir i maniobrar, els nostres; així és que no resulta aventurat el compliment d'aquell célebre bandol.

Que la total organització del projecte és obra grossa,

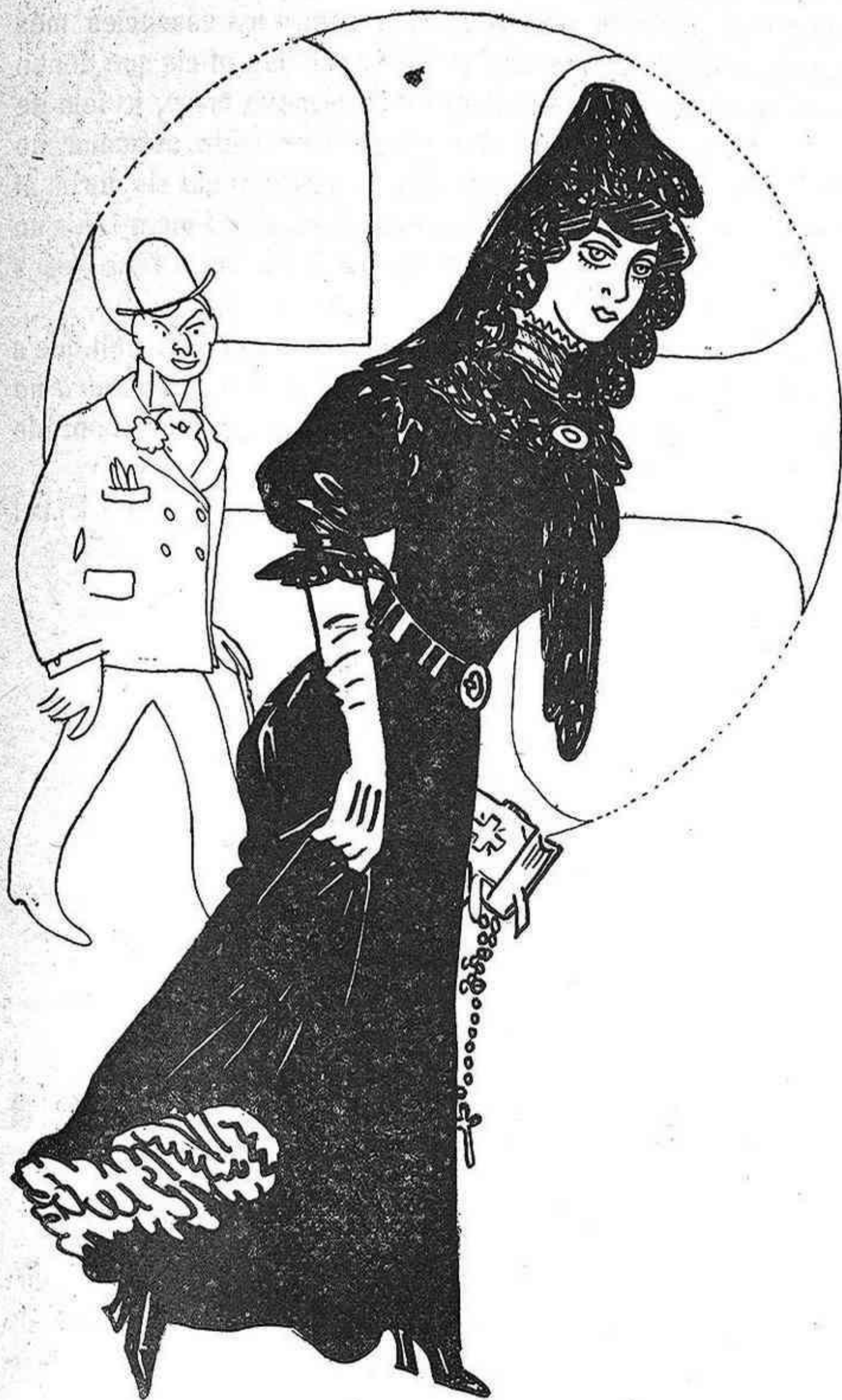

FOGOTS

—Es que, si'l veig, an aquell imbècil, li'n diré quatre de fresques.

—Home... Pel mateix preu, que no me les podries dir a mí?

PETITES TRANSFORMACIONS BARCELONINES

Com s'habillava abans la Marceneta, els diumenges al matí.

Com s'habilla ara la Marceneta, els diumenges al matí.

d'empenta, i que costarà molts diners, donem-ho per descomptat. El material esdevindrà nou, de trinca; el personal, més nombrós i més escullit que'l d'avui, cobrarà un sou molt més crescut i tot això val quartos.

Barcelona no ho ignora; pero se sacrificarà de gust, perquè fa anys que espera aqueixa reforma del benemerit còs, amb candeletes.

Desde que en Lerroux va menaçar-la amb una crema total «por los cuatro costados», la pobreta no sossegava ni dormia totes les hores pensant en els bombers.

Ara Barcelona tindrà els bombers; tindrà els bombers que li pertoquen i el material d'incendis que li es indispensable.

Lo que ara'ns farà falta, com si ho vegessim, seran focs, focs ben terribles, que estiguin a l'altura del *cuervo*; focs aparatosos i formidables com els que a Manila i Havana s'hi

veuen tot sovint. Perque d'en Lerroux petrolier ja no'ns en podem refiar, i els sinistres que aquí tenen lloc comunment son miserietes ridícules que no valen la pena al costat de lo que's necessita pera lluiment dels deixebles de'n Bricall,

I, sobre tot, an aquest còs lo que li mancarà serà l'ànima I sinó «al tiempo». Ja m'ho sabran dir al cap de quatre dies d'haver entrat en funcions, després del simulacre que serà un èxit... com acostumen a ésser tots els simulacres.

Diem que al còs li mancarà l'ànima, perquè els bombers formen el còs, pero l'ànima n'és l'aigua.

I, tinguin compte qui'ls ho diu: quan estarem bé de mangueres, no estarem bé d'aigua.

Pero, ja és sapigut que'ls nostres panxa-contentes del Municipi sempre han procurat primer pel còs que per l'ànima.

PEPIS.

LA «MALAGUENYA»

Hi han oficis que donen molt, però molt, i un d'aquests és el de *camarera*—posem el nom en castellà, perquè és un ofici que'ns ha vingut d'*allende el Ebro*;—dic això perquè l'altra tarde vaig veure la «Malaguenya», admirablement habillada i conduïda per un landolet 15 H.P.

Vaig quedar admirat, al veure-la amb un trajo—que no'l deu dur millor la Xirgu, amb tot i fer-se'ls fer a París,—i un berret amb dos *sprits*, i uns brillants en els dits i orelles, que no's podien mirar sense encomanar-se a Santa Llúcia, o bé posant-se ulleres amb cristalls de color, perquè no malmetessin la vista del que'ls contemplava.

El nom de la «Malaguenya» li donàrem nosaltres, els de casa; primerament perquè és filla de la vinya de les panses, i després perquè'l cant típic de la seva terra el cantava tant admirablement bé i amb tant sentiment i gràcia, que dubto n'hi hagués una altra que li fes la competència.

Però la fortuna és folla, i feia que una vèu bonica, com la de la *Remedios*—que aquest era el seu nom,—se sentís sols i únicament mentre rentava els plats, nosaltres, l'element jove de casa, l'escoltàvem amb la boca oberta, embadalits i satisfets de tenir sota'l nostre sostre un rossinyolet d'aquesta mena, i a voltes, quan ella acabava aquell plany on sortien quasi sempre *muertos, sementerios, puñalás* i altres coses per l'estil, esclatàvem amb un «*Olé!*», senyal demostrativa d'una aliança entre dos països ben diferents en la manera d'ésser de cada un, com Catalunya i Andalusia.

Però tot te fi i, un dia, la cotorreta malaguenya va disputar-se amb la mestressa de casa, i esdevingué un rompiment.

Aquell vespre ja no vàrem sentir les cadències acompanyades de «*Ais!*», ni aquelles cançons d'enyorança, amor i odi que escoltàvem estant de sobre-taula.

La «Malaguenya» se'n va anar dient-nos un «*Adiós!*» que'ns arribà al fons de l'ànima.

Pocs dies després ja sabem que estava col·locada, molt millor que a casa, amb més llibertat, i poguent cantar a tot-hora, car els amos mai hi eren.

Però es veu que, l'estar tantes hores soleta, no li plaïa, i, al cap de temps, vaig trobar-la al Paral·lel, anant en companyia de dues noies. Vàrem aturar-nos, manifestant-me que feia de *camarera* al «Cafè de Sevilla», però que li havien dit que això seria transitori, perquè, amb la vèu que tenia, el seu final havia d'ésser l'escenari, i que seria una *estrella* com la «Pastora» i la «Fornarina», i, entusiasmada, em deia les coses que li havien explicat; aquelles coses de que a París, per cada *cantaora*, hi han deu prínceps russos que se la disputen, i per cada *bailaora* cinc o sis mil·lionaris yanquis que s'arruïnen.

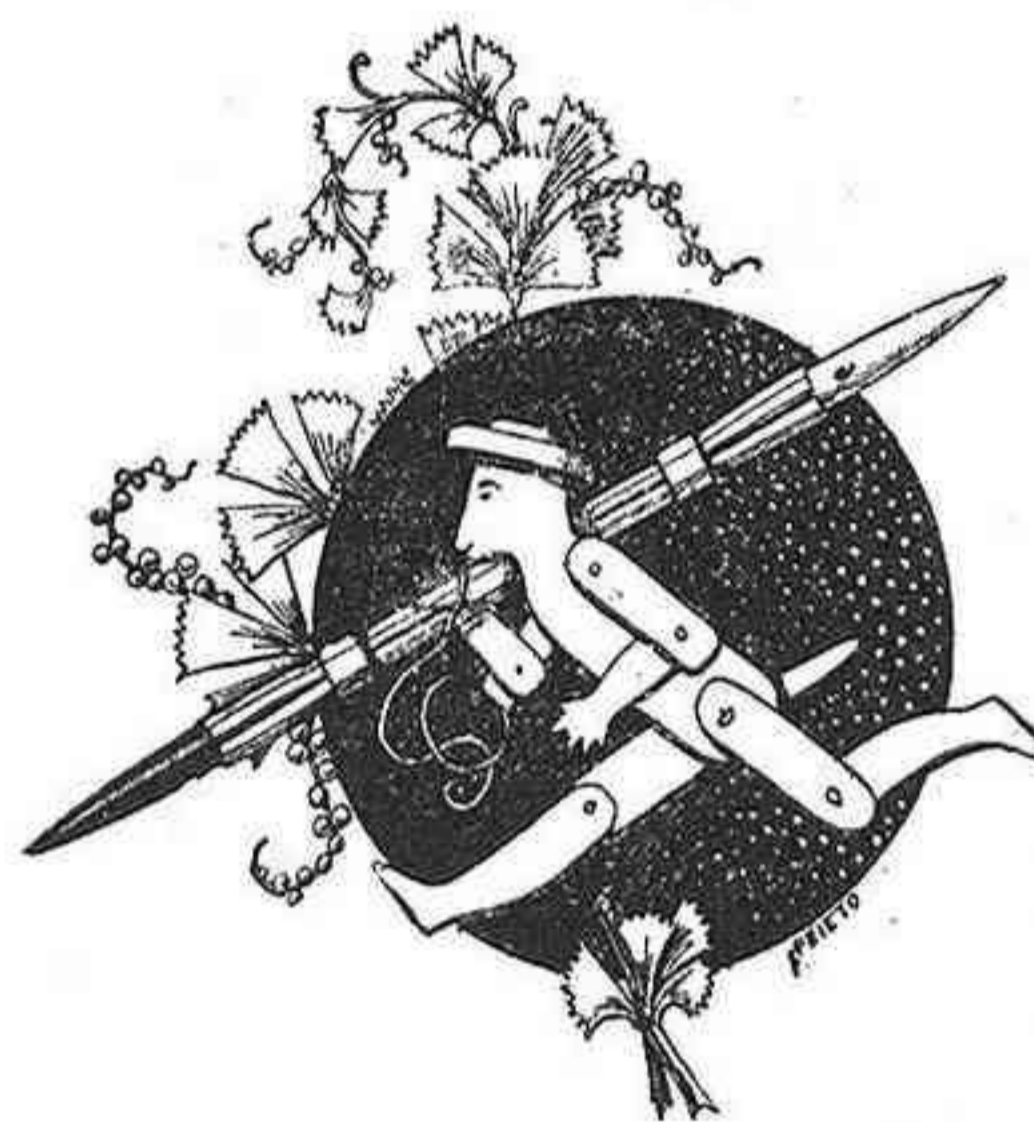
El «Nano», en Vega, en Batlle i l'Ibàñez estaven esperant amb ansia el debut de tant admirable artista, tothom ne feia vèus. Qui li trobava una manera de cantar admirable, qui un moviment de braços just i descriptiu, qui celebrava les mirades incendiàries que escampava per tot arreu, i així tothom.

Aquell desgraciat que una sola volta anava al «Sevilla» quedava esclau per sempre de les gràcies d'aquesta xicota,

i així varen passar un parell d'anys, guanyant voluntats i vivint i gastant de les propines, pagant mestres de cant i comprant partícels, fent-se rics trajos en el «Grand-Gerard» i gastant els polvos de més preu i les essències més exquisides, i és el que ella'm digué: «Hi han oficis que donen molt, tenint poc jornal; quan vivia la meua mare, jo feia de planxadora, i, guanyant dotze pessetes cada setmana, no podia viure; quan estava a casa de vostè tenia sis duros al mes i la vida, i ja recordarà com anava; ara vinc a tenir un jornal de noranta cèntims diaris, i ja veu com vaig. Coses del món!...

I mentre me deia això, recordava aquell cartell que's llegeix en un cafè-concert que diu que l'ésser *camarera* no és un ofici denigrant per a la dona, sinó una manera honrada de guanyar-se la vida.

PLIM!

Historia d'un home que tenia l'ombra de colors

Ell, l'Antoni, no se n'havia adonat mai de la curiosa circumstància que l'adornava; fou precisament a l'endemà de la mort de son pare, que, acompanyant-lo a son últim hostatje, n'hagué esment.

Per aquesta causa, no ha pogut saber si la seva gràcia o desgràcia, és hereditària o adquirida. Anem al cas.

Trist, plorós, de levita i berret alt, seguia, l'Antoni, el ferretre on anaven tancades les despulles mortals del per tants conceptes digne pare. Entraren en la església; els capellans llençaren a l'aire son gori-gori.

«*Chorus angelorum resucipiat!*» resonà a les seves orelles i sortí al carrer de nou; el sol llufia amb tota la ràbia, i, d'un plegat, quan mes trist estava, exclamà.—Carai! ting l'ombra morada.—

Això el desconcertà de tal manera, que al dir-li els concurrents: «L'acompanyo en el sentiment,» ell contestava: «No sé que hi veig».

Després consultà a un amic, i aquest li digué que en Rusiñol ja ho havia descobert que les ombres son morades, i l'Antoni esdevingué tranquil.

Ai! Pobre Antoni...

La tranquil·litat el portà a enamorar-se, amb mals fins, d'una modisteta. Ella caigué en el llaç i se donaren cita al Paral·lel per a dirigir-se al mai prou alabat «can Prim».

Al baixar del tramvia l'Antoni tenia l'ombra verda.

—Oh!—cridà,—això és un xic massa. Pot-ser tinc un cos de vidre, o, a lo menys transparent, per a les qüestions de l'ànima.

I restà tot ensopit.

Un altre jorn, anant als braus, se vegé vermell com un cardenal i a l'ensendemà (que no tenia un clau), blanc com una núvia, o com el Comendador.

La cosa era inaguantable. Tot Déu podia fer-se compte de les seves intencions, de lo més secret que duia amagat dintre del cor i dintre de la butxaca.

—No hi han diners?

—Ombra blanca com un mató.

—Trist?

—Ombra morada.

—Mal sangro?

—Vermell rabiós

—Urc?

—Sang... vull dir, ombra blava.

—Malaltia secreta?

—Un groc que feia fredat.—I aixís successivament.

L'Antoni, vien que tot això era un abús, se decidí a dir:

—Bé, prou!...

Pero qualsevol hi lluita amb aquestes transparencies, que neixen dintre del cos. S'hi ha d'anar amb traidoria. I aixís va decidir fer-ho.

Un dia en el qual anava d'aventura (diem-ho així) se digué:

—Ara vaig a fer la llesca a l'ombra punyeflera!—

I tal dit tal fet, se'n anà d'aventura sense dur res a l'ermilla.

—Veiam com s'ho farà,—deia,—vert o blanc?, té de triar.—

Pobre Antoni!...

Encara no és al carrer, se troba vestit de vert i amb una rodona blanca al mig del ventre.

¡Dinyada!

D'aquell dia, i com si fos per a castigar-lo, l'ombra ho explica tot; fins les qüestions de família.

Avui és blau i vermell, demà groc en absolut, o blanc, encara més en absolut; a l'altre), té cinc colors.

Una desgracia .

El pobre Antoni s'ha anat a oferir al senyor bisbe per a servir de vidriera.

MONI.

L'HIMNE ROMANONISTA

A l'Àfrica minyons— a matar moros,— a matar moros...
A l'Àfrica, mínyons— amb la llei de Jurisdiccions.

GLOSARI

BANYES

Als que estem a Madrid, en aquest moment històric, no més ens preocupa una cosa: els «Gallos», els dos grans «Gallos!» i en Belmonte.

Sabem que cada dos o tres jorns tenim crisis; que lo de les Mancomunitats và un ric llarg; que la conquesta d'aquestes terres tant frondoses i tant productives del Marroc va seguint amb perseverancia; però tot això no'ns treu el dormir; lo que'ns pertorba i lo que'ns exalta és que en cosa de poc temps ens hagin eixit tres fenòmens: els dos galldindis i el gran Belmonte.

De primer tenim el gall gran: un gall de Nadal!, una oca, un cigne, un avestrús, un ave del Paradís, i ara'ns ha eixit un Joselito, que ja no és ave, és un lleó, un elefant del toreo. I no'n tenim prou amb l'ave i els altres, que'ns ha comparegut en Belmonte, el qual ja no sabem com classificar-lo, a no ésser de bestia antediluviana, d'Esperit Sant o de Sant Pere de Roma.

Els diaris de Madrid ja no saben com nomenar-los. Al galldindi, o siga al gallaç, li han ditatedral, partenón, piràmide, Sant Pare, arca de Noè, Zaratustra, hecatombe, Venus del Milo, Gioconda, bruto i calendari. Després, quan varen estar aixuts d'alabances i ponderacions, ens ha eixit en Joselito, i tornem-hi que no ha estat res. Com que han vuidat el diccionari, hauràn d'esbravar-se dient-li monstre, balena, maligne esperit, Papíssim (així, amb lletra majúscula), i tots els honors que donguin relleu, i encara amb els dos galls al pap, com si fossim en dilluns de Nadal, ens surt en Belmonte, i això ja és massa.

Per a donar idea de lo que és, hauríem de dir-ho amb orquesta i chors, com en el Parsifal, o la gran missa de Palestrina.

Afigureu-vos, cavallers, que en la darrera corrida, el portento va donar cinc veròniques!... Cinc!... Valgue'm Déu!... I sense moure als peus. I els tercios 8, i aguantando, i sense enmendar el terreno, i ¿ja sabeu lo que vol dir cinc veròniques als tercios 8 i sense haver d'enmendar el terreno? Vol dir que, l'home que ho ha vist, ja pot morir descansat; ja se'n pot anar d'aquest món sense haver perdut la vida: ja ha complert; ja pot anar-se'n a un desert, a fer penitencia, mentres visca.

Hi hà un revister que pregunta, amb tota la raó que li sobra: «Què podrem veure, d'aquí endavant?». «Què podrem veure?—insisteixo jo.—Els «Gallos»...! I què!... Els «Gallos» tenen l'espantà que sempre animen una corrida; però aquests «Gallos» ja no serveixen ni per a fer caldo: fan caldo de llunes. Podrem tornar a veure an en Belmonte... Però, que us penseu que les tornarem a veure mai més, les cinc veròniques, aguantando, que no hi hà ningú que les aguantin?... Podrem... no podrem res

més. La terra que ha vist... lo que hem vist, ja pot plegar... ja ha complert. Vinga lo que vinga, el lleó d'Espanya pot anar amb el cap ben alt per tot arreu on se presenti; podràn marcar-se-li les costelles, però serà un lleó amb cinc veròniques.

Barcelona, que és la ciutat que té més afició als toros, perquè pot sostenir dugues places, s'ha deixat pendre per Madrid l'espectacle més grandios de tota l'història moderna.

I per això tenim diputats i senadors, i paguem contribució, per a que vinga un moment com aquest, i no hi hagi ningú que reclami?

Que no ho veuen que, entretenir-se amb lo de les Mancomunitats, o decantar-se a la monarquia, és perdre el temps miserablement?

Que no veuen que lo que vol el poble són veròniques i estocades?

Pobre poble, el que no li donen lo que demana i exigeia!...

I què vol el nostre?

Vol banyes.

Diputats, doncs, a posar-li banyes!...

XARAU

NOVEDADES.—Es qüestió de fer memoria. I fent memoria recordarem que lo més substanciós de la quinzena han sigut tres estrenes:

El premio Nobel, sàinet en tres actes bastant deslloriat, d'origen francès i qual *arreglo*—diguem-ne *arreglo*—és degut als senyors Arniches i Abati. Diverteix a estones, gracies a algunes situacions còmiques ben trobades i a l'abundor de acudits, marca madrilenya que conté el dialleg,

L'interpretació, bona per part de tots; molt particularment s'hi llueix la senyora Alba.

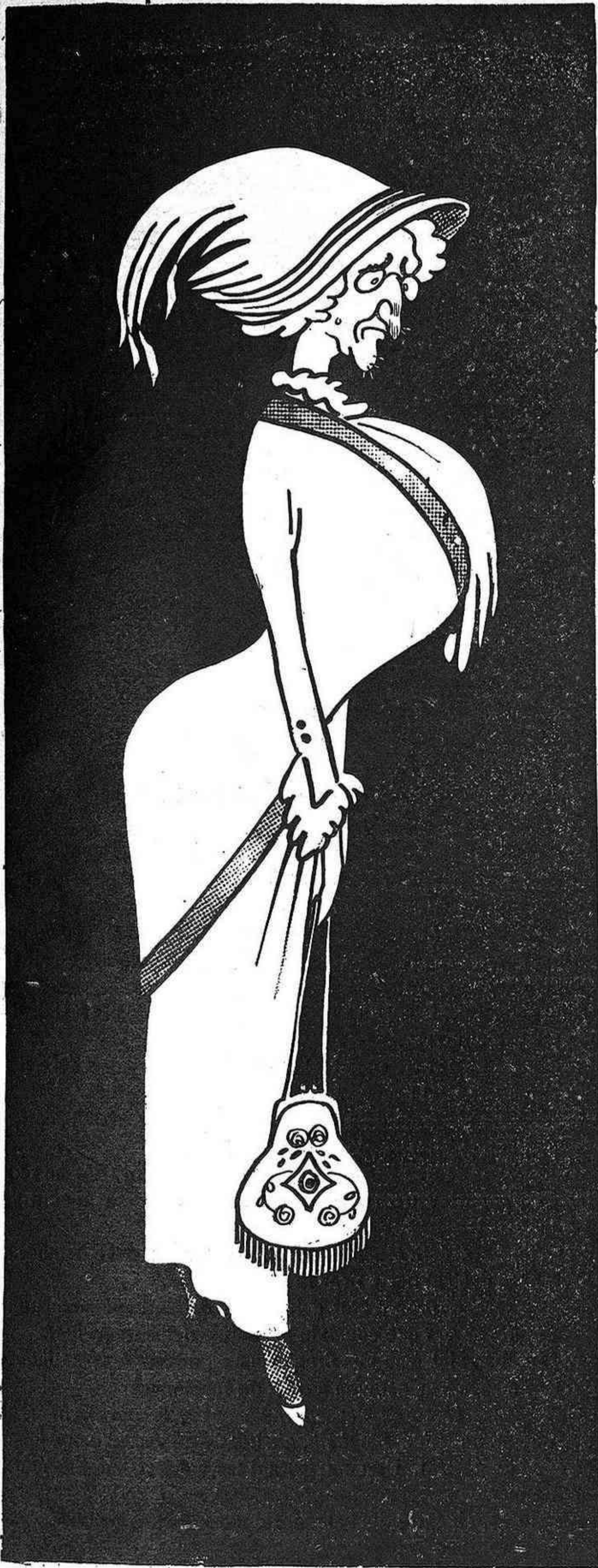
Mundo mndillo, comedia en tres actes, dels germans Quintero, és una altre equivocació dels aplaudits autors sevillans. L'assumpte de l'obra seria aprofitable, ben tractat; pero tal com l'han deixat els afortunats Quintero ni *pa'l gato* serveix. En els dos primers actes no hi passa res i en el darrer i passen masses coses; es a dir, que comença ensopint i acaba destarotant. Ont és aquella traça característica i tradicional dels autors de *Los Galeotes*?

Els senyors Romea i Zorrilla i les senyores Palou i Alba procuraren salvar la barca del naufragi.

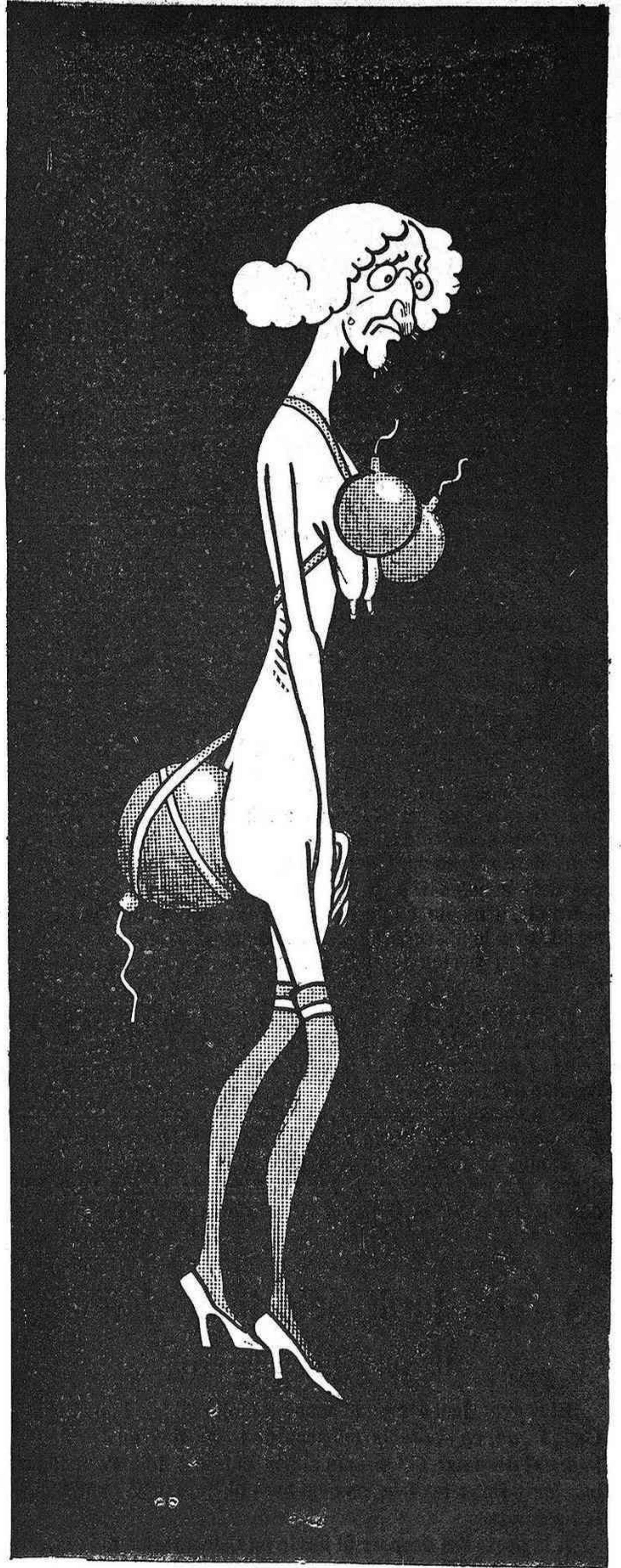
El desconocido, no va resultar tant desconegut com això, doncs ja recordem tots la traducció catalana de *Le danseur inconnu*. Podem estalviar-nos, aixís, el parlar de l'obra. L'adaptació castellana, feta pels senyors Melgarejo i Gil Parrado, ha tingut el dò de desvirtuar alguns caràcters i no pas pera millorar-los. Els desarregladors han empedrat el dialleg amb xistos de la seva cullita: total una profanació que no té res que veure amb l'espiritual comedia de Tristan Bernard.

Els artistes, tots ells voluntariosos i discrets.

CÓMICO.—Després del regular èxit de *Las Bayaderas*,

LA SUFRAGETA ANGLESA
Tal com se presenta en públic.

Tal com és en l'intimitat.

LA PONENCIA DE BOMBERS

Diu que una de les reformes que implantaran al estiu consistirà en donar dutxes als pobres barcelonins.

opereta alegre, de musica facil i lleugera en la qual s'hi llueix de debò la senyoreta Rodríguez, li ha tocat el torn a *Juego de amor*, altra opereta en tres actes, adaptació dels escriptors Estremera i Candela, i del mestre Calleja. A pesar dels esforços dels artistes i de la Empresa, que no reparà en gastos ni sacrificis, s'ha de confessar que l'èxit del dia de l'estrena no arribà ni a la passadora categoria de *lisonjero*.

Es clar; porten tanta fama, de Madrid, que al ésser aquí... reventen!

ESPAÑOL.—Dissapte, día 21, la companyia dramàtica castellana Palma-Reig inaugurarà una sèrie de funcions, debutant amb la celebrada obra de Sardou *Thermidor*, fa anys no representada a Barcelona.

Se posaran, seguidament, les comedies *El amor que pasa*, *El caballero Lobo*, *Nena Teruel* i *La corte de Napoleón*.

També estrenarà, aquesta companyia, un emocionat melodrama, *La mano negra o los bandidos de Nueva-York*, obra de espectacle que ha obtingut un sorollós triomf a tot arreu.

Del jardí dels humoristes

UN DEPENDENT PUNTUAL

El senyor Just era un dependent molt amic de la puntualitat. Cada tarde, en el precís moment de tocar dos quarts de tres, ja era al despatx; allí prenía el seu cafetó i feia l'acostumada bacaineta fins a les tres, en qual hora obría, també puntualment, la finestreta.

A la porta del despatx hi havia un lletreret que deia «Cerrado de 1 a 3», i l'home, ferm a la consigna, encara que arribés mitja hora abans de les tres, no rebia a ningú, i no obría la finestreta de reclamacions, ni per Déu, encara que's tractés d'un cas de suprema urgència.

Un dia, el senyor Just, tot escalfant-se el cafè, sense ado-

nar-se'n, va apropar unes factures a la flama del fogonet d'espirit de vi i va calar foc al despatx.

Com que no va ficsar-se en l'accident, el puntual senyor, va tombar-se de cap a la taul i començà la seva bacaineta de costum.

La flama de la factura aviat va pendre increment, propagant-se als altres papers, als llibres, a la tapiceria, extenent-se per tot arreu.

Una espantosa fumera va escorre's prompte cap als finestrals que donaven al carrer.

—Foc!... Foc!... Se cala foc!...—cridaven els veïns i els viants, sorpresos pel sinistre.

Els xiulets d'alarma dels municipals sonaren amb estrèpit, i als cinc minuts varen presentar-s'hi les bombes.

Tot el barri estava alarmat, comentant l'incident. Els més coratjosos s'aprestaven a socórrer a les víctimes i a ajudar als bombers.

—El despatx està tancat?—va preguntar un dels bombers, preparant la destal per a tirar la porta a terra.

—Està tancat; però a dintre hi hà un dependent!—exclamava, neguitós, un veí que coneixia la costum del senyor Just.

El fum, barrejat amb guspines i flames, anava fent-se imponent. Les mangueres estaven a punt de funcionar.

Dos homes trucaren desesperadament a la porta. Mes, al veure que no obtenien resposta, els bombers varen emprendre les a cops de destal, i en un instant les vidrieres del despatx anaren a terra.

Aleshores, els intrèpits salvadors, varen veure un home, entre la fumera.

Era el senyor Just, que, tot socarrimat i amb els braços enlaire, cridava com un boig:

—Enreral!... Tothom enreral!... El despatx no s'obre fins a les tres..., i encara falten cinc minuts!...

E. JOLICLER

ESQUELLOTS

QUAN, ara fa pocs mesos, va dir-se'ns, per boca del Govern, que la bandera *rojo-gualda* onejava damunt de Tetuàn, nosèltes, mal pensats i recelosos com sempre, ja'ns ho vàrem témer que la satisfacció i la tranquil·litat no durarien gaire.

Efectivament, avui, pels voltants de Tetuàn, molts milers de moros amics (?) s'aixequen contra Espanya i ens causen, amb la primera carícia, més de cent baixes.

I doncs?... *¿Nuestro porvenir está en África, encara?*
El pervindre d'en Clausolles, pot-ser sí!

A baix la guerra!» «Visca la República!»
Amb aquets *piropos* significatius comença a manifestar-se el poble en plena Rambla, davant les pissarres anunciadores

DITES

—Home, ahir van dir-me que s'han tancat les Corts...

—Home, avui, m'han dit que s'ha obert un «matadero»...

de tràgiques jornades.

«A baix la guerra!» «Visca la República!»
Aquest siga el nostre Purgatori!

L'Ajuntament pensa destinar cincents mil pessetes a l'Exposició d'Indústries Eléctriques.

Conformes.

D'ensà que sé que'l senyor Bisbe forma part del Comité, organitzador, m'és molt interessant aqueix concurs en projecte.

Quedem aixís, doncs. Aprobades les cincents mil pessetes. Cincents mil *peles* que sortiran de la caixa municipal per medi de l'*electrocució*.

DON Juan *Nepomuceno* Sanchez Anido ha presentat la dimissió del càrrec de Governador civil de Barcelona.

Heme, sentim la determinació, perquè la tal autoritat ens anava resultant un *Sancho* molt simpàtic. Tant discret, tant prudent, sempre ferm al seu lema «deixar fer i anar tirant», ell no's ficava mai en res... ni en les vagues!

Les úniques persones que se'n alegraran seran les cupletistes, que eren les més perseguides.

Que és per l'única cosa que també se'n alegraran molts monteristes. Ara tornaran a veure cama.

ELS pianistes de cinematògraf s'exclamen, amb raó, de que les empreses no'ls concedeixen el temps necessari per a sopar com les demés persones.

Per si la queixa no'ls dongués resultat, creiem oportú donar-los un consell: Que's portin la fiambrella al «cine» i que mengin damunt del mateix piano.

Així com així, durant les projeccions, la sala resta a les fosques, i ningú els veurà.

I, de la música, tot menjant, que no se'n preocupin.

Sempre hi hà algú que toca, mentres se fa la pel·lícula.

EN el despatx d'un hotel:

—Quant li haig de abonar?

—Calli, que miraré quin quarto ocupava...

—Què vol dir quarto!... Si he tingut de dormir damunt del billar!...

—Ah!... Doncs, si ha dormit en el billar, val sis rals l'hora.

SEMBLA que en els nostres mercats públics torna a abusar-se de la «nievelina».

Arril, poc o molt.

Aquest hivern, els amics de les *luges* i els *skis* no han tingut neus per a xalar-se; però aquest estiu la «nievelina» abunda en els nostres mercats.

I... *váyase lo uno por lo otro*.

SAPIGUT és que, a l'entrada d'alguns poblets de França, se lle-gueix en mig de la carretera un lletreret, cridant l'atenció dels automobilistes, que diu:

«*Attention aux enfants!*»

Que ve a dir «Tingueu compte amb les criatures!».

Així com, a la sortida, se'n veu un altre que diu «*Merçi*», o «*Mercès*... per haver tingut compte amb els infants».

Lo que pot-ser no serà tant conegut és el cas que va passar en un d'aquests poblets, on residia, temporalment, una *cocotte* de molta nomenada.

En la localitat de referència, del vespre al matí, varen desaparèixer els consabuts lletrerets de la carretera.

On havien anat a raure?

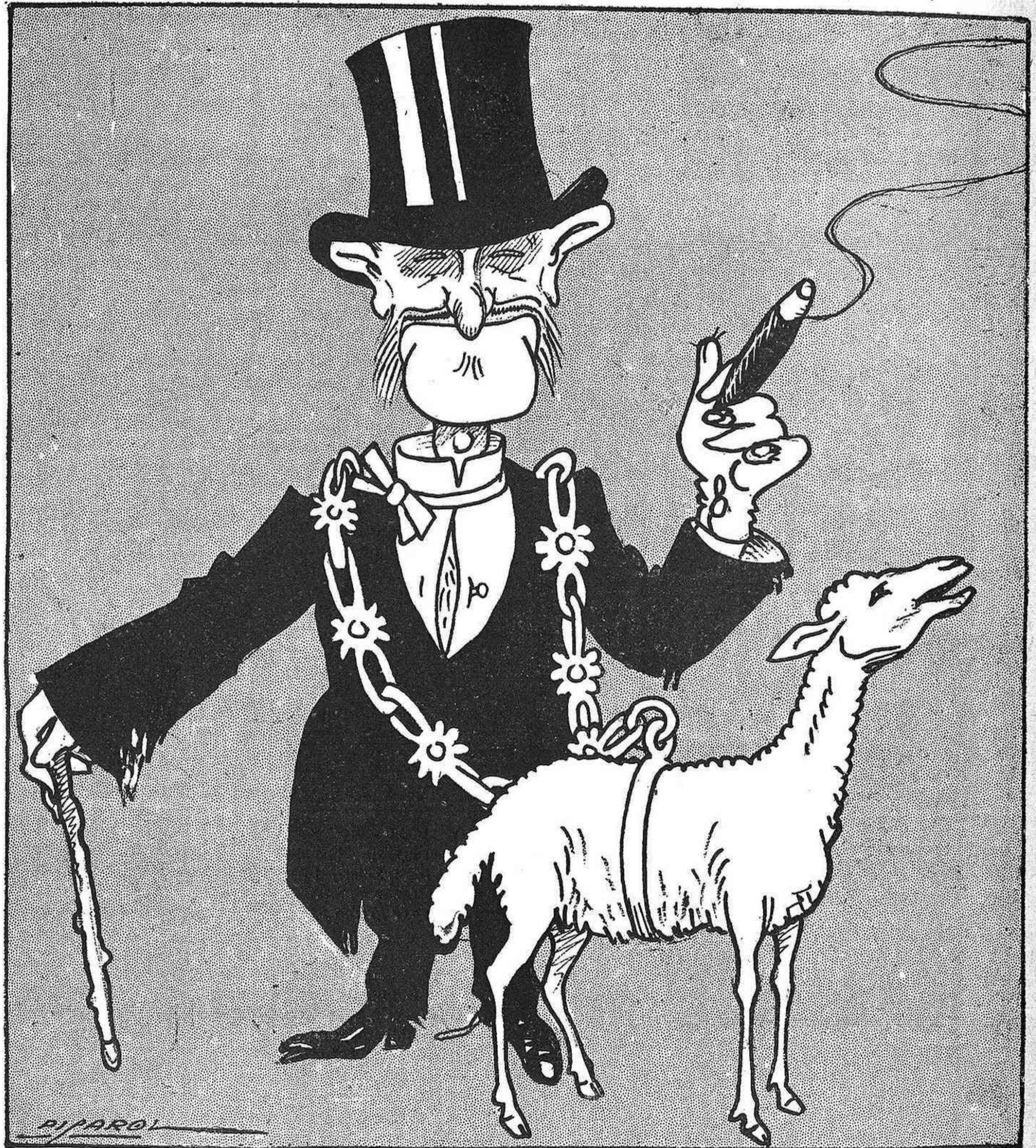
Uns bromistes els havien traslladat a cà la *demi-mondaine*. A la porta d'entrada s'hi llegia «*Attention aux enfants!*», i a la porta de sortida «*Merçi*».

La brometa'm sembla que té prou punta, per a merèixer els honors de la reproducció en aquest número.

QUE pugui i baixi un ascensor, un veícol, un llum de gas o electricitat... aixó és cosa pràctica i està molt bé.

Peró que fassin pujar i baixar, al cap del *anys mil*, un sant tan quiet i bon xicot com San Joan Babbiste, ens sembla un xic irreverent.

Al que durant anys i panys ha estat consegüent en celebrar la seva festa el dia 24 del actual, i que, per aixó, ha merescut l'honor d'ésser declarat Sant ficso, no havent donat per la seva actitud cap motiu de queixa als seus devots i partidaris, no hi

FIGURES TOISONADES

—Jo sí que puc ben dir que he tret el bè abans de Sant Joan!...

ha a dret que, per conveniencies de no sabem quí, se'l transformi en Sant movable.

Si l'Iglesia te necessitat de moviment, i declara *movil* a qualsevol altre Sant,—sant Melquiades Alvarez, per exemple—*santo i bueno!*

Peró tocar a Sant Joan del bèl...

Es, quasi, una corrupció de menors!

LA vaga que sostenen els agricultors del pla de Barcelona, té preocupada a molta gent, com és natural que preocupin aquestes coses.

Peró als qui més directament afecta, després dels vaguistes, i els que més alarmants estan per les conseqüencies que poden sobrevenir, d'allargar-se massa aquesta vaga dels obrers del ram de la verdura, són els vegetarians.

No havent-hi verdura a plaça
i no volguent menjar carn,
hauràn d'anà a deixà 'ls quartos
a la botiga d'en Falp.

UNA alegria pels llaminers:

L'impost de 35 pessetes per cent kilos que pesa sobre'l sucre, si Deu ho vol, i en Montero Ríos ho consent, i les Corts (quan n'hi hagi) no s'hi oposen, es rebaixarà a 25 pessetes.

No és gran cosa, però, jarri poc o molt!

No digueu mal d'un govern
que, si 'ns fa passà amargures,
de tant en tant també'ns dona
algun tarrocet de sucre.

EL cartell de la cursa de braus celebrada ultimament a les Arenes, el formaven tres matadors distins i una sola cantarella.

Algabeño.—Limeño.—Alcalareño.

Només i mancava:

Guenyo.—Pequenyo i Caliquenyo.

Per ésser un model degué de figurar en qualsevol Preceptiva literària.

AL Joanet que no li agradi
que li belluguin el sant,
fent-se dir *Nepomuceno*
no deixa de dir-se Joan
i sempre farà la festa
el mateix día de l'any.

CIUTAT jardí... Ciutat jardí... Manfici! En Montoliu és un gran home!

No més hauriem volgut que'l dillúns a la tarde hagués passat pel carrer d'en Clarís,—un punt tan centric del Aixamplís com el carrer d'en Clarís, prop del Baixador—i hauria tingut el gust d'admirar, tocant el bordó de l'acera, posades de rengle i cul per amunt, tres magnífiques taces blanques, (de les que serveixen per a fer-hi *pi-pl*.) que algun ciutadà, aimant de la bellesa de la ciutat, les havia curosament arrengrerades en aquell lloc, fregantse les ordenances municipals per on se devien haber fregat i refregat les vores superiors d'aquelles tres mostres de cultura ciutadana.

No hi posi cap dupte, senyor Montoliu:

Si a Barcelona hi haguessin
uns quants ciutadans així,
aviat la tindriem feta
la seva *Ciutat Jardí*.

PAPER EN ALÇA

—Ja no deveu fer cap *calé* ara, que no's parla del capità Sánchez?

—Pero's parla de la guerra, que és un altre sang-i-fetge que dóna molt.

DURANT la darrera mesada, a les oficines del nostre Govern Civil, han sigut despatxades cent cinquanta dugues llicencies d'us d'arma.

Per les armes que's necesiten en aquests temps bellicosos i en vigílies de Juliol, trobem que son poques llicencies.

CONSERVADOR destructor?

Al discutir-se el presupost extraordinari municipal en la Junta de Vocals Associats, el regidor senyor Garriga-Nogués va dir que ell impugnava la partida de subvenció al Teatre Català «perque avui el Teatre català no existeix.»

No tant, senyor Garriga.

El Teatre, com la Música, com la Política i com la Banca de Catalunya existiran sempre.

I respecte a la subvenció, està bé que no's torni a donar als autors, que han demostrat no saber administrar, pero queden altres persones per a constituir-se en empresa.

E tutti contenti.

AL «SATURNO-PARK»

Un sport d'hivern, en plè estiu.

HA mort, a Barcelona, la virtuosa senyora donya Agna Galí Lalande, esposa del nostre estimat amic l'acreditat industrial paperaire don Joan Capdevila Raurich.

El lligam d'estretes relacions comercials que amb el senyor Capdevila ens uneix desde fa més de vint anys, en que la seva casa començà a suministrar el paper per als nostres setmanaris, ens obliga avui, per desgracia, a testimoniar-li l'afecte de la nostra ferma amistat.

Serveixin, doncs, aquestes curtes ratlles, sinó de lenitiu per a'l justissim dolor de la terrible pèrdua, d'expressió, al menys, de nostre condol més franc i més sincer.

SOLUCIONS ALS TRENCA-CAPS

INSERTATS DARRERAMENT

A la xarada 1.ª: *Peramola*.—A la 2.ª: *Tabaco*.—A la 3.ª: *Horxata*.—A la tarjeta: *La Teta gallinaire*.—A l'anagrama primer: *Mica, amic, camí*.—Al segón: *Lluc, cull*.—A la mudança: *Nana, nena, nina, nona*.

TRENCA-CAPS

XARADA

EN LA PESCATERIA

—Sardinaaa!... Sardina fresca!...

Peix viuuu!... Baraaats!... Llus!...

—A quant

els barats, *Un?*

—A cinc pessés,

i ja pot anar rodant

dos sinia, senyora *Tot*.

—Són barats?

—No, calamars...

Doncs, què són?... A veure, digui.

—Què són?... Per mi... massa cars.

IGUAL METRO

ANAGRAMES

I

El fill més gran d'en Pascual
cometé una *tot total*.

JOAN ANTIC PUQUÍ

II

Jo conec una senyora
que, mentre ella vagi *tot*,
perque vegin si és egoista,
deixa *total* a tothom.

JOAN AUBERT I MANENT

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20

Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8

BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

Colección Diamante

Van publicados 116 tomos

1. R. de Campoamor. Doloras, 1.ª serie.	41. } Jacinto Laballa. Novelas inti-	77. X. de Montepín. Muerto de amor
2. — Doloras, 2.ª serie.	42. } mas.	78. Conde León Tolstol. Venid á mi...
3. — Humoradas y cantares.	43. Fr.ª Sarasate de Mena. Cuentos	79. A. Calderón. A punta de pluma.
4. — Pequeños poemas, 1.ª serie	vascongados.	80. Enrique Murger. Elena.
5. — Pequeños poemas, 2.ª serie	44. F. Pí y Margall. Diálogos y ar-	81. Luis Taboada. Síga la broma.
6. — Pequeños poemas, 3.ª serie	tículos.	82. L. G. de Giner. La Samaritana.
7. — Colón, poema.	45. Charles de Bernard. La caza de	83. Cyrano de Bergerac. Viaje á la
8. — Drama Universal, poema,	los amantes.	luna.
9. — Drama Universal, poema,	46. Eugenio Sue. La Condesa de	84. E. Antonlo Flores. ¡Huérfana!
segundo tomo.	Lagarde.	85. Ivan Tourgueneff. Hamlet y Don
10. — El Licenciado Torralba.	47. R. Altamira. Novelitas y cuen-	Quijote.
11. — Poesías y Fábulas, 1.ª serie	tos.	86. A. Pestana (Cañel). Cuentos.
12. — Poesías y Fábulas, 2.ª serie	48. J. López Valdemoro (El Conde de	87. Angel Guerra. Al sol.
13. E. Pérez Escribá. Fortuna.	las Navas). La niña Araceli.	88. T. Dostolewsky. Alma infantil.
14. A. Lasso de la Vega. Rayos de luz	49. R. Soriano. Por esos mundos...	89. E. de Amlols. Aire y Luz.
15. F. Urrecha. Siguiendo al muerto	50. L. Taboada. Perfiles cómicos.	90. L. Garofa de Giner. Valentina.
16. A. Pérez Nlewa. Los humildes.	51. B. Pérez Galdós. La casa de Sha-	91. E. de Amlols. Manchas de color.
17. S. Rueda. El gusano de luz.	kespeare.	92. Voltaire. Zadíg y Micromegas.
18. S. Delgado. Lluvia menuda.	52. J. Ortega Munilla. Fífina.	93. M. Ugarte. Mujeres de París.
19. G. Frontaura. Gente de Madrid.	53. F. Salazar. Algo de todo.	94. } Obras menores de Cervantes.
20. Miguel Melgosa. Un viaje á los	54. Mariano de Gavía. Cuentos en	95. J. Pérez Zúñiga. Chapucerías.
infiernos.	guerrilla.	96. Voltaire. Cándido.
21. A. Sánchez Pérez. Botones de	55. Felipe Pérez y González. Peccata	97. Goethe. Las amarguras del jo-
muestra.	minuta.	ven Werther.
22. J. M. Mathau. ¡Rataplan!	56. Francisco Alcántara. Córdoba.	98. J. Benavente. Teatro rápido.
23. T. Guerrero. Gritos del alma.	57. Joaquín Dicenta. Cosas mías.	99. Novelas picarescas. Lazarillo
24. Tomás Luceño. Romances y otros	58. López Silva. De rompe y rasga.	de Tormes y Rinconete y Cor-
excesos.	59. Antonio Zozaya. Instantáneas.	tadillo.
25. L. Ruiz Contreras. Palabras y	60. J. Zahonero. Cuentecillos al aire	100. J. León Pagano. La balada de
plumas.	61. L. Taboada. Colección de tipos.	los sueños.
26. R. Sepúlveda. Sol y Sombra.	62. Beaumarchais. El Barbero de	101. A. Guerra. Polvo del camino.
27. J. López Silva. Migajas.	Sevilla.	102. Camilo Castello Branco. María
28. F. Pí y Margall. Trabajos sueltos	63. Angel R. Chaves. Cuentos de va-	Moisés.
29. E. P. Bazán. Arco iris, cuentos.	rias épocas.	103. Graella Deledda. Cuentos de la
30. E. Rodríguez Sols. La mujer, el	64. Alfonso Karr. Buscar tres pies	Cerdeña.
hombre y el amor.	al gato.	104. Antología taurina.
31. M. Matoses (Oozuelo). ¡Aleluyas	65. Francisco Pí y Arsuaga. El Cid	105. Manuel Carretero. La espuma
finas!	Campeador.	de Venus.
32. E. Pardo Bazán. Por la España	66. Vital Aza. Pamplinas.	106. Federico Rahola. Los ingleses
pintoresca (viajes).	67. A. Peña y Goñi. Río revuelto.	vistos por un latino.
33. } A. Flores. Doce españoles de	68. E. Gómez Carrillo. Tristes idilios	107. Eça de Queiroz. La nodriza.
34. } brocha gorda.	69. Nicolás Estévez. Calandracas.	108. A. de Chamisso. Pedro Schlé-
35. José Estremera. Fábulas.	70. V. Blasco Ibáñez. A la sombra	mühl ó el hombre que ha per-
36. E. Pardo Bazán. Novelas cortas.	de la higuera.	dido su sombra.
37. E. Fernández Vaamonde. Cuentos	71. A. Dumas, hijo. La Dama de las	109. M. Sarmiento. Así.
amorosos.	Camelias.	110. Felipe Trigo. A todo honor.
38. E. Pardo Bazán. Hombres y mu-	72. J. M. Bartrina. Versos y prosa.	111. Manuel Ugarte. Los estudian-
jes de antaño.	73. F. Barado. En la brecha.	tes de París.
39. J. de Burgos. Cuentos, cantares	74. Luis Taboada. Notas alegres.	112. Fray Luis de León. La perfecta
y chascarrillos.	75. Xavier de Montepín. La señorita	casada.
40. E. Pardo Bazán. Vida contem-	Tormenta.	113. Jorge Manrique. Poesías.
poránea.	76. A. Zozaya. De carne y hueso.	114. Abate Prévost. Manón Lescaut.
		115. J. Givanel Mas. Prosa epistolar

Precio de cada tomo 2 reales.

Pronto aparecerá el tomo 117
DEVOCIONARIO POÉTICO
ANTOLOGIA SAGRADA
 Recopilada por J. Givanel

E. ROSENBERG

MANUAL PRÁCTICO DEL OPERARIO ELECTRICISTA

Guía práctica para el montaje y
 entretenimiento de las instala-
 ciones eléctricas

Un tomo ptas. 8

Apeles Mestres

Llibre d'or

Cent cançons populars de di-
 ferents països

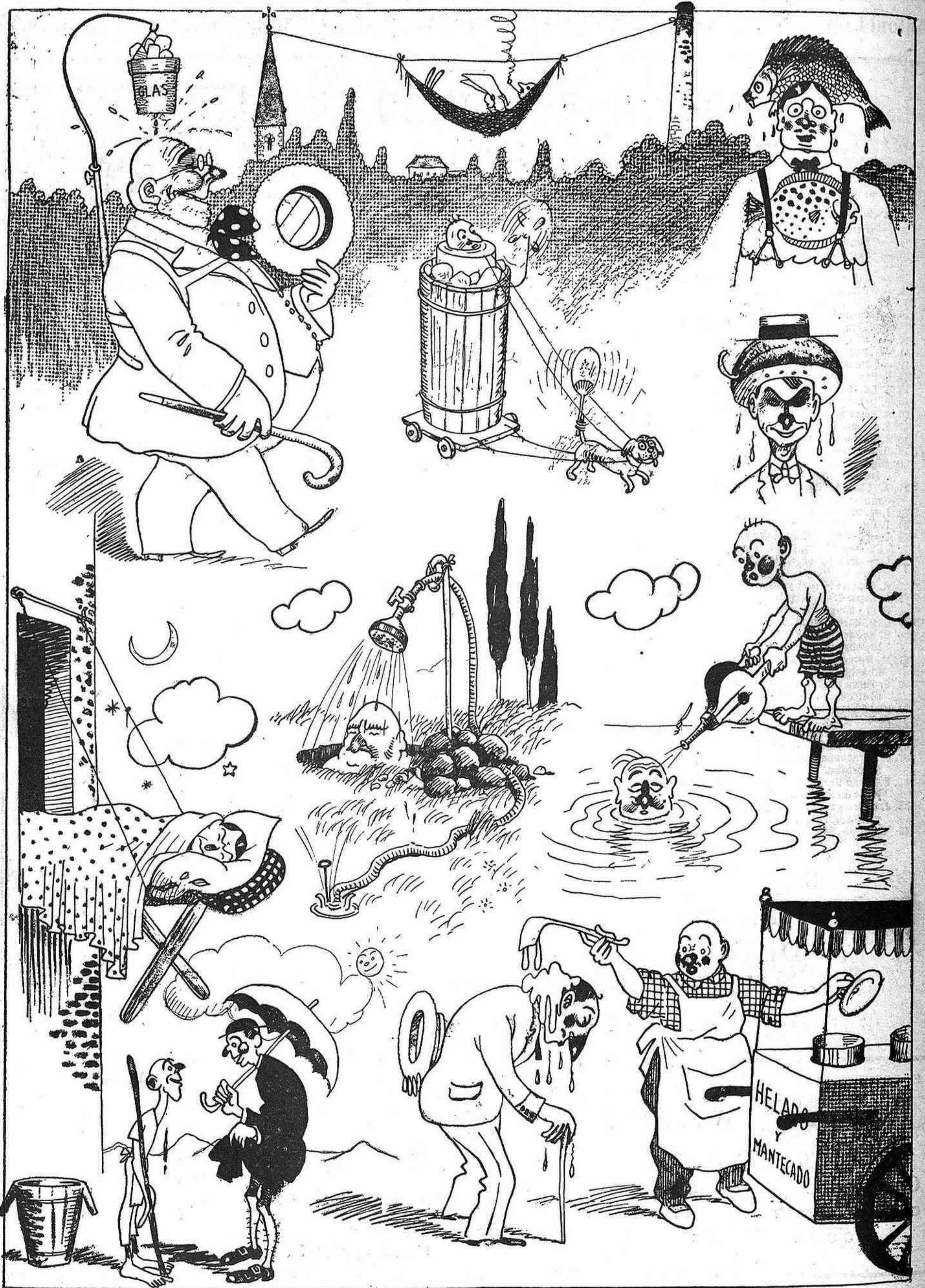
Un tomo, ptes. 3'50

Edicions populars d'en SANTIAGO RUSIÑOL

L'ILLA DE LA CALMA

Un tomo ptes 7.

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos si no's remet, además, un ral pera certícat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

PÁGINES ESTIVALS

Uns quants sistemes de refrescar-se el còs honradament.